

TALOUSARVIOALOITE 1040/2001 vp

Määrärahan osoittaminen lapsilisien korottamiseen

Eduskunnalle

Lapsella on ehdoton oikeus taloudelliseen perusturvaan. Suomalainen yhteiskunta on tunnustanut tämän oikeuden maksamalla jokaiselle lapselle lapsilisän jo yli 50 vuoden ajan. Yleisen lapsilisäjärjestelmän luominen sodan jälkeisinä taloudellisesti vaikeina vuosina oli yhteiskunnallisesti suuri ponnistus. Lapsilisä vaikutti tuolloin merkittävästi lapsiperheiden toimeentuloon, ja sen merkitys näkyi myös yhteiskunnallisella tasolla oivallisena perhekustannusten tasaajana. Vuonna 1950, jolloin lapsilisä oli ainoa merkittävä perhepoliittinen tuki, perhekustannusten tuen osuus bruttokansantuotteesta oli lähes neljä prosenttia.

Tämän jälkeen lapsilisäjärjestelmä on kokenut monenlaisia muutoksia, joista viimeisimmät ovat vuoden 1994 alussa toteutettu lapsilisäuudistus (lapsilisien määräksi 570—1 220 mk/kk) ja vuonna 1995 toteutettu lapsilisien leikkaukset (lapsilisien määräksi 535—1 023 mk/kk). Lapsilisäuudistuksen yhteydessä tehtiin lapsilisien tasokorotus, mutta samalla poistettiin lapsiperheille verotuksessa annettavat erillisvähennykset ja alle 3-vuotiaille lapsille maksettava korotettu lapsilisä. Kokonaisvaikutus oli täten useimmille lapsiperheille neutraali tai tappiollinen. Vuoden 1995 lapsilisien leikkausten jälkeen lapsilisien määrä on pysynyt tällä alennetulla tasolla yleisestä kustannuskehityksestä huolimatta. Lapsilisien ostovoima on siksi merkittävästi alentunut. Lapsiperheet ovatkin kokonaisuudessaan 1990-

luvun lopulla siirtyneet maamme tulonjaossa pienituloisten suuntaan.

Lapsilisien asema merkittävänä perhekustannusten tasaajana on ylläpidettävä, niiden ostovoima on palautettava leikkauksia edeltävälle tasolle ja lapsilisät on sidottava yleiseen indeksiin, joka vuosittain automaattisesti korottaisi niitä. Ensimmäisestä lapsesta maksettava lapsilisä oli 570 markkaa vuoden 1995 alussa. Jotta lapsilisä olisi noussut yhtä paljon kuin hinnat, sen pitäisi nyt olla 625 markkaa. Samansuuntainen korotus olisi tehtävä myös muihin lapsilisiin noudattaen silloin käytössä olleita progressiivisia korotuksia lapsiluvun määrän kasvaessa.

Samalla lapsilisäoikeus tulisi ulottaa kaikkiin alle 18-vuotiaisiin. Nykyisessä yhteiskuntarakenteessa 17-vuotiaat ovat lähes aina vanhempiensa elatuksen varassa. Vanhemmillä on myös lakisääteinen velvollisuus heidän elättämiseensä. Lapsilisäoikeuden ulottaminen myös 17-vuotiaiden ikäluokkaan tulisi maksamaan valtiolle noin 445 miljoonaa markkaa vuosittain, kun alle 18-vuotiaiden opintotuesta säästyisi noin 85 miljoonaa markkaa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme kunnioittaen,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2002 talousarvioon momentille 33.15.52 lisäyksenä 120 000 000 euroa lapsilisien korottamiseen.

TAA 1040/2001 vp — Leena Rauhala /kd ym.

Helsingissä 18 päivänä syyskuuta 2001

Leena Rauhala /kd

Leea Hiltunen /kd